

Mottagare
Regionstyrelsen

Remiss. Förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap

Förslag till beslut

- Upprättat yttrande inges som Region Gotlands svar till Socialstyrelsen.

Sammanfattning

Den 1 januari 2026 trädde nya regler om hälso- och sjukvårdens beredskap i kraft. De nya reglerna finns i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL och hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80), HSF, och syftar till att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap i händelse av kris eller krig.

De nya reglerna riktar sig till kommuner och regioner i egenskap av sjukvårdshuvudmän.

De nya reglerna innebär bland annat att kommuner och regioner ska

- erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa under fredstida krissituationer och höjd beredskap,
- hjälpa varandra vid katastroftillstånd,
- planera för katastroftillstånd och händelser som medför ett stort antal skadade och sjuka,
- lagerhålla sjukvårdsprodukter.

Det har också införts regler för beslut om hjälp och beslut om kvalificerat katastroftillstånd och vad som ska gälla under sådana förhållanden.

Den 24 april 2025 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda arbetet med att genomföra förslagen i lagrådsremissen Hälso- och sjukvårdens beredskap. Enligt uppdraget ska Socialstyrelsen förbereda egna föreskrifter eller annan vägledning i den utsträckning det behövs för tillämpningen av de bestämmelser som föreslås, bland annat när det gäller skyldigheten att erbjuda vård under fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Om lagförslaget kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (LKRB) realiserar innebär det att kommuner och regioner ska tillämpa LKRB på all sin verksamhet, även hälso- och sjukvården. Det innebär att de generella bestämmelserna i LKRB tillämpas tillsammans med bestämmelserna

om hälso- och sjukvårdens beredskap i HSL, HSF och Socialstyrelsens föreskrifter.

Av förslaget till LKRB följer bland annat att kommuner och regioner under fredstida krissituation och höjd beredskap ska ha förmåga att fullgöra sina författningsenliga uppgifter. Kommuner och regioner ska vidare enligt förslaget anta en övergripande plan för sin planering och sina förberedande åtgärder inför fredstida krissituationer och höjd beredskap samt utarbeta de planer och vidta de förberedande åtgärder som behövs för att fullgöra sina författningsenliga uppgifter. För kommuner och regioner innebär detta till exempel krav på att utarbeta planer och vidta de förberedande åtgärder som behövs för att kunna erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa i enlighet med 16 a kap. 1 § HSL. Samtidigt måste kommuner och regioner också tillämpa de bestämmelser om planering av hälso- och sjukvården som finns i HSL och HSF.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har samordnat ärendet tillsammans med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen samt Socialförvaltningen. Samtliga tre förvaltningar stödjer Socialstyrelsens förslag. Förslaget tydliggör intentionerna med lagen och förordningen som underlättar Region Gotlands arbete med att fortsatt utveckla beredskapen för den regionala och kommunala hälso- och sjukvården. Förslaget tydliggör bland annat vikten av att regional och kommunal hälso- och sjukvård samplanerar sitt beredskapsarbete.

Därtill gör förvaltningarna ett generellt konstaterande att Gotlands geografiska förutsättningar och förväntad roll i Sveriges totalförsvar samt i Natos kollektiva försvar medför särskilda behov och utmaningar för hälso- och sjukvården. Det gäller till exempel inom lagerhållning, transporter och försörjningsförmåga. Gotlands roll i totalförsvaret är en nationell angelägenhet som inte Region Gotland kan bekosta.

I Socialstyrelsens konsekvensutredning bedöms att förslaget inte medför ökade kostnader. Förvaltningarna gör i huvudsak liknande bedömning, dock kan förslaget innebära något ökade kostnader på grund av kompetenshöjande insatser och förändrade arbetssätt.

Beslutsunderlag

Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2026:xx) om hälso- och sjukvårdens beredskap, Socialstyrelsens, inkom
Konsekvensutredning – förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap, Socialstyrelsen, inkom 2026-06-17
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-08-31
Yttrande Region Gotland 2026-09-29

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Lisa Nordahl
Säkerhetsdirektör

Skickas till

Socialstyrelsen (yttrandet)
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Socialnämnden